

6 kap. Tåktverksamhet

29 §.

Definition

Med tåkt avses i denna lag tagande av sten, grus, sand, matjord, torv eller därmed jämförbara nyttigheter för bortforsling eller för lagring eller förädling på platsen.

Bestämmelserna om tåkt tillämpas även på sprängningsarbete som resulterar i att betydande mängder material lösgörs.

30§.

Aktsamhetsregler

En tåkt får inte öppnas på ett sådant sätt att en vacker landskapsbild, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar.

En tåkt skall förläggas och tåktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skåliga kostnader kan undvikas. När tåktverksamheten har avslutats skall nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området.

31 §.

Tåkttillstånd

För öppnande av tåkt kråvs landskapsstyrelsens tillstånd. En tåktplan skall fogas till ansökan om tåkttillstånd enligt landskapsstyrelsens anvisningar. Tåktplanen skall åtminstone innefatta en utredning om de åtgärder som kommer att vidtas för att undanröja eller begrånsa företagens skadliga inverkan på naturmiljön samt för att återställa området när verksamheten har upphört.

Ett tåkttillstånd skall beviljas om en enligt bestämmelserna uppgjord tåktplan har framlagts och tåktverksamheten eller regleringen av denna inte står i strid med aktsamhetsreglerna i 30 §. Ett tåkttillstånd kan förenas med villkor som behövs av naturvårdsskål eller för att trygga säkerheten kring tåkten. Landskapsstyrelsen kan också fordra att sökanden, innan tåkten öppnas, skall ställa godtagbar säkerhet för att åtaganden enligt tåktplanen fullföljs eller för att villkor som förenats med tåkttillståndet fullgörs. Innan en ansökan om tåkttillstånd slutligt prövas skall kommunen höras.

32 §.

Undantag från kravet på tåkttillstånd

Landskapsstyrelsens tillstånd enligt denna lag kråvs inte för öppnande av sådan tåkt som sker för husbehov eller som

grundar sig på ett tillstånd av myndighet eller på en plan som fastställts av myndighet.

Oavsett vad som stadgas i 1 mom. kråvs dock tåkttillstånd för öppnande av husbehovståkt som innefattar sprängningsarbete som resulterar i att betydande mängder material lösgörs. I enskilda fall kan landskapsstyrelsen medge undantag från kravet på tåkttillstånd enligt detta moment.

33 §.

Övervakning

Landskapsstyrelsen övervakar att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den efterlevs vid verksamhet som avses i detta kapitel. Landskapsstyrelsen kan genom en överenskommelse överlåta övervakningen enligt denna paragraf till kommunen.

34 §.

Utövarens ersättningsskyldighet

Om en verksamhet som avses i detta kapitel medför skada eller olägenhet för en annan fastighet eller för nyttjandet av den, har fastighetsågaren eller innehavaren av särskild rätt till fastigheten rätt att få full ersättning för detta av verksamhetsutövaren. Ersättning skall yrkas inom fem år från det att skadan eller olägenheten uppstått. Om en överenskommelse inte kan nås skall ersättningsfrågan avgöras med iakttagande i tillåmpliga delar av landskapslagen om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter (62/1979).

Språngning

Behövs tillstånd eller inte enligt naturvårdslagen?

Det är att märka att naturvårdslagens tåktbeståmmelser även gäller sådan språngning som inte är tåktverksamhet. (Då ändamålet inte i första hand är att få fram tåktmaterial för bortforsling eller lagring på platsen).

Ålands landskapsstyrelse
Miljöbyrån
2001

1. I dessa fall *krävs* tillstånd (och täktplan) för sprängning enligt naturvårdslagen:

1.1 När sprängning sker för att få material för försäljning (för bortforsling eller för förädling på platsen) eller för att använda material som **utbyte av tjänster**.

OBS! att tillstånd till sprängning krävs i detta fall oavsett mängden av material som lösgörs. (§ 29 i naturvårdslagen).

1.2. Sprängning för husbehov* som resulterar i att **betydande mängder**** material lösgörs. (§ 32 i naturvårdslagen. Jämför punkt 2 om undantag).

2. I dessa fall *krävs inte* tillstånd (och täktplan) för sprängning enligt naturvårdslagen:

2.1. Sprängning för husbehov* där små mängder (= ej betydande mängder**) material lösgörs.

2.2. Sprängning för husbehov* där betydande mängder material lösgörs men där sprängningen grundar sig på ett **undantag** från landskapsstyrelsen vad gäller kravet på täkttillstånd. (§ 32, mom. 2 i naturvårdslagen).

2.3. Sprängning som utförs på basen av **andra myndighetsbeslut** som t.ex. ett byggnadstillstånd som innefattar sprängning eller en plan som medger sprängning där sprängningsområdet klart anges i planen. (§ 32 mom. 2)

Två centrala begrepp kräver närmare förklaring:

* *husbehov*

Med husbehov avses de fall där massorna (i regel små mängder) tas på egen mark och används för den egna fastighetens normala drift, såsom för utjämning av inarter, underlag vid ägövägbygge, parkeringsplats på fastigheten, etc. Även material som tas på mark som byns samfällighet äger eller på mark som tillhör inom byn fast bosatt person för att användas på samfällid mark kan efter beslut av samfälligheten räknas som husbehovstäkt *under förutsättning att materialet överläts utan vinning*.

** *betydande mängder*

Avgörs från fall till fall: Se exempel och motivering under bilderna nedan.

Det lössprängda materialet ansågs, trots att det uppskattades till endast ca. 70 m³, vara en betydande mängd med beaktande av det ingrepp i de öppna, flacka strandklipporna som gjordes. (Lemland, Granholm)

Trots att den lössprängda volymen var hela 250 m³ ansågs mängden inte vara betydande med beaktande av det förhållandevis måttliga ingreppet i den slutna skogsmiljön. (Lemland, Hellestorp)